

Agerdyrkningsberetning

for April Maaned.

Aaret 1898 har ved Siden af de trykkede Forhold, Landbruget lider under, og som synes at skulle blive kroniske, ogsaa, i alt Fald for flere Egnes Vedkommende, bragt Lyspunkter. Avlen af Vaarsæd, specielt Havre, er saaledes betydelig over en Middelhøst, hvilket ogsaa i nogle Landsdele er Tilfældet med Bygget. Dersom Vejrliget, denne vigtige Faktor, med hvilken Landbruget altid maa regne, havde været gunstigere, vilde Aarsudbyttet utvivlsomt ogsaa være blevet langt bedre, men det kolde og vaade Sommergejr trykkede Vegetationen og ledede den paa Steder i en anden Retning end ønsket og ventet.

Den største Hæmsko for Landbruget synes iøvrigt Arbejdsforholdene at være, idet de paa Steder forekomme at være saa demoraliserede som vel tænkeligt. Priserne paa mange af Landbrugets Produkter ere vel heller ikke særlig opmuntrende; men dertil var dog mindre at sige, naar Udgifterne stode i passende Forhold dertil, hvilket efter de nedenfor citerede Udtalelser dog langtfra synes at være Tilfældet med Arbejdsprisen, ligesom flere ogsaa beklage sig over Skattebyrden.

I nedenstaaende Tabeller vil findes de sædvanlige aarlige Oversigter, som ifølge Traditionen hører til Tidsskriftets faste Stof, ligesom de i sammentrængt Form ledsages af de os velvilligst tilsendte Meddelelser fra forskellige Egne af Landet.

Tabel I.

Aaret	Hvede	Rug	2-rd. Byg	6-rd. Byg	Havre
1888.....	10.2	10.5	11.7	12.1	14.3
1889.....	14.8	12.6	10.6	11.2	11.8
1890.....	13.9	11.2	13.1	13.1	16.0
1891.....	15.7	12.9	12.8	12.9	13.1
1892.....	17.5	13.4	14.1	14.5	16.6
1893.....	15.3	12.5	10.6	10.8	10.6
1894.....	14.6	10.4	12.0	11.8	15.0
1895.....	14.6	11.4	12.3	12.4	16.4
1896.....	16.8	12.6	12.1	11.9	14.2
1897.....	16.3	12.0	11.4	10.5	13.1
Gjennemsnit	14.9	11.9	12.1	12.1	14.1
1898.....	14.2	10.1	11.9	11.9	16.0

I Tabel I ses en Sammenligning mellem Gjennemsnitts-udbyttet af Sæd for Aaret 1898 af alle de modtagne Beretninger og de foregaaende 10 Aar.

Det vil da ses, at Hveden vel tilnærmelsesvis har givet en Middelhøst, men Aaret hører dog for denne Sædarts Vedkommende til de ringere, idet kun 2 af de sidste 10 Aar, nemlig 1888 og 90, have givet et mindre Udbytte. Det kolde og fugtige Vejr gennem en stor Del af Sommeren har i høj Grad hæmmet Udviklingen og har især gjort sig gjældende paa de stærkt lerede, koldere Jorder, paa de sydlige Øer, hvor Udbyttet har været et Par Fold mindre end normalt. Fra det nordøstlige Fyen meddeles, at den sidst saæde Hvede var den bedste, medens den tidlig saæde gav Lejesæd.

Rugen har givet under Middelhøst, og kun Aarene 1888 og 94 have givet et ligesaa ringe Udbytte, hvilket skyldes, at den tog Skade under Blomstringen samt mange Steder led under det regn- og stormfulde Vejr i Begyndelsen af Juni Maaned.

Hvad saavel 2-rd. som 6-rd. Byg angaar, saa synes det gjennemgaaende at have udviklet sig godt, hvilket særlig omtales fra Fyen og de fleste jydskke Egne, men naar Udbyttet for hele Landet ikke destomindre knap har naaet en Middelhøst, skyldes dette hæftige Storme den 30.—31. August, der i større eller mindre Grad afpidskede det Byg, som til den Tid ikke var høstet. Disse Storme omtales i Beretninger saavel fra Sjælland som Nordjylland.

Havren har været Aarets bedste Afgrøde, idet Sommerens Væde har været særlig gavnlig for Jyllands magre og middelgode Jorder, der vise et betydeligt større Udbytte, end foregaaende Aar. Gjennemsnittsudbyttet af Havren har i det sidste Tiaar kun i 3 Aar overgaaet 1898. Fra Midtjylland skrives, at Havren vilde have givet flere Fold, hvis den ikke var gaaet saa tidlig i Leje, og fra Thy, at den blev for tidlig moden.

Middeltallet af Føldudbyttet af alle de 5 Hovedsædarter i Tabel I viser, at

1888 gav..... 13.94	Fold,	1893 gav..... 11.96	Fold,
1889 —..... 20.20	—	1894 —..... 12.80	—
1890 —..... 13.46	—	1895 —..... 13.42	—
1891 —..... 13.48	—	1896 —..... 13.66	—
1892 —..... 15.07	—	1897 —..... 12.66	—
1898 gav..... 12.82		Fold,	

hvilket er 1.25 Fold mindre end Gjennemsnittet af de 10 foregaaende Aar.

Ville vi sammenligne Sædarternes Kvalitetsvægt i 1898 med de foregaaende 10 Aars, da ses Resultatet i Tabel II.

For Hvedens og det 6-rd. Bygs Vedkommende er Kvalitetsvægten tilnærmelsesvis lig med Gjennemsnittet af de foregaaende 10 Aars; for det 6-rd. Bygs og Havrens højere og for Rugens lavere, hvilket sidste bl. a. maa tilskrives, at den mange Steder gik for tidligt i Leje, og som Følge deraf blev smaaakornet.

I Tabel III er Gjennemsnittet af Foldene og Kvalitetsvægten for Aaret 1898 sammenlignet med Gjennemsnittet for Aarene 1880—97, beregnet for de enkelte Landsdele.

Tabel II.

Aaret	Hvede	Rug	2-rd. Byg	6-rd. Byg	Havre
1888.....	123.3	119.0	110.2	104.6	78.5
1889.....	130.4	123.8	113.4	106.6	79.8
1890.....	126.0	119.0	111.8	104.1	80.3
1891.....	124.6	115.9	109.6	104.5	79.1
1892.. ..	129.1	122.3	112.7	107.5	82.5
1893.....	130.4	124.0	113.4	107.0	80.7
1894.....	127.0	118.7	110.7	103.8	78.0
1895.....	127.9	119.1	110.2	103.2	81.9
1896.....	130.0	122.8	112.8	104.6	80.7
1897.....	127.4	120.3	107.7	107.7	76.0
Gjennemsnit	127.6	120.7	111.3	104.8	79.8
1898.....	127.5	119.4	112.5	104.5	84.0

Man faar herigjennem yderligere Bevis paa, hvad der foran er antydet, at Udbyttet af Vintersæd imod Sædvane har været ringest paa Landets bedste Jorder i de egentlige Hvedeegne, medens Havren har været Aarets bedste Afgrøde.

Hvad de øvrige Afgrøder angaar, skal følgende bemærkes:

Bælgsæd dyrkes kun i lille Udstrækning, og til Skade for Kjærnesætningen vedblev Planterne paa Grund af det fugtige Vejr at voxer. Ifølge de modtagne Meddelelser have Ærterne givet et Middeludbytte af 9.5 Fold. Det største Udbytte opgives fra Lolland med 12 Fold, medens der paa Fyen og paa Jyllands middelgode Jorder kun er avlet 8 Fold.

Boghvede meddeles fra enkelte Steder at være fuldstændig mislykket.

Kartoflerne have, ligesom de andre Afgrøder, lidt under de ugunstige Vejrforhold og have paa Steder givet et meget tarveligt Udbytte; paa en Gaard i Hornsherred saaledes kun $6\frac{1}{2}$ Fold. I Gjennemsnit er der avlet 58.3 Tdr.

Tabel III.

Gjennemsnit af Foldene (Tdr. pr. Td. Ld.) og Kornets Vægt (holl.) for Aaret 1898, sammenlignet med 1880—1897.

	Hvede		Rug		2-rd. Byg		6-rd. Byg		Havre											
	1898	1880-97	1898	1880-97	1898	1880-97	1898	1880-97	1898	1880-97										
Sjælland ¹⁾	15.1	127.6	15.5	128.0	12.0	120.7	12.6	121.2	12.5	113.6	11.8	109.4	12.3	106.6	12.8	107.6	15.0	87.6	14.2	80.4
Lolland	12.5	130.0	14.6	129.0	10.5	123.0	12.3	121.6	11.8	111.5	11.2	110.1	10.0	106.0	15.2	107.0	18.0	85.5	13.5	74.7
Falster	»	»	16.5	127.5	»	»	14.3	120.7	»	»	13.2	109.4	»	»	»	»	»	»	16.8	80.8
Fyn	14.8	124.5	15.8	127.7	11.5	119.0	12.4	121.5	13.5	113.3	12.4	110.4	»	»	12.2	107.0	18.8	81.5	13.9	76.2
Jylland:																				
a) gode Jorder ²⁾ .	15.0	129.0	15.7	126.3	10.4	116.8	13.0	119.6	13.4	114.0	12.6	110.2	15.5	107.0	12.3	103.1	17.3	83.6	15.5	78.3
b) middelg. do. ³⁾ .	12.5	124.0	12.7	126.7	8.6	117.9	9.7	119.9	10.4	111.2	9.4	110.1	12.3	104.3	9.9	101.9	13.5	81.5	10.8	77.9
c) simple do. ⁴⁾ .	»	»	»	»	6.3	113.0	7.9	118.3	9.5	108.0	8.0	107.3	10.5	102.0	8.5	100.4	14.5	83.0	9.8	72.2
I Gjennemsnit	13.9	127.0	15.1	127.5	9.9	118.4	11.7	120.4	11.9	111.9	11.2	109.5	12.1	105.2	11.8	104.5	16.3	83.8	13.5	77.2

¹⁾ Med Samsø, Moen og Bornholm. ²⁾ Østkysten af Halvøen op til Randers samt Thy og Mors. ³⁾ Den lille jydsk Halvø, Jyllands Østkyst nord for Randers samt Viborg, Struer- og Lemvigegnen. ⁴⁾ Hammerum Herred og Vestkysten.

pr. Td. Ld., og Udbyttet varierer mellem 43 Tdr. paa Jyllands gode Jorder og 75 Tdr. paa samme Landsdels slette Jorder.

Hvad Roerne angaa, da spirede meget Frø ikke i Foraaet, og senere hæmmedes de i Væksten af Kulden. Fra forskellige Egne klages over, at der fandtes mange Stokløbere, som forringede Udbyttet. Af Runkelroer er der i Gjennemsnit avlet 237 Tdr. pr. Td. Ld., og Udbyttet i de forskellige Egne varierer mellem 275 Tdr. paa Fyen og Jyllands gode Jorder, men kun 212 Tdr. paa Lolland, Sjælland og Jyllands middelgode Jorder. Middeludbyttet af Turnips er 250 Tdr. pr. Td. Ld. og varierer fra 185 til 298 Tdr.

Paa enkelte Gaarde paa Fyen og i Jylland er der opgivet at være avlet fra 200—250 Tdr. Gulerødder og fra 235—260 Tdr. Rutabaga pr. Td. Ld.

Fra Lolland opgives Udbyttet af Sukkerroer til 252 Centner; paa Steder skal de have givet under 100 Centner, men paa andre ogsaa indtil 300. Paa Sjælland og Fyen er der avlet 240 Centner.

Angaaende Handelsplanter ere Meddelelserne meget sparsomme. Kun paa en enkelt sjællandsk Gaard opgives der at være avlet 12 Fold Raps og paa en Gaard i det østlige Jylland 170 Centner Cikorie pr. Td. Ld.

Paa Grundlag af de Besvarelser, d'Hrr. Korrespondenter velvilligst have sendt Redaktionen paa de til dem rettede Spørgsmaal, skal der i det Følgende søges givet en Fremstilling af forskellige landøkonomiske Forhold, og vi skulle da først berøre Vintersædens Tilstand.

Efter den milde Vinter havde man Grund til at nære de bedste Forventninger til Vintersæden, men de have ikke bekræftet sig, idet den og særlig Rugen har lidt meget af Nattefrost i Marts og senere koldt og fugtigt Vejr i April. Fra Sjælland og Lolland lyde Beretningerne gunstigst, idet man der antager, at den Standsning, Vintersæden har lidt i Væksten, ikke vil medføre blivende Skade, og man nærer som Følge deraf de bedste Forhaabninger til den. Paa Fyen synes Vintersæden ganske tilfredsstillende. I Jylland synes der mange Steder at være saadet temmelig sent i Efteraaet, og Rugen skal som Følge deraf paa Steder være tarvelig og

mangle Kraft. I et Par Korrespondancer omtales Rigtigheden af at ompløje mere Rug end det er Tilfældet, skjøndt der i forskellige jydskke Egne ikke synes at være ompløjet saa lidt.

Ligesom Vintersæden, saaledes have ogsaa Kløver- og Græsmarkerne lidt under det kolde Vejrlig, men da Plantebestanden gennemgaaende er tæt, haaber man, skjøndt den er kort, dog at skulle faa god og rigelig Græsning og Høslet, om Vejret vilde blive mildt og sommerligt. Saa godt som alle d'Hrr. Korrespondenter omtale, at der vil blive sen Græsning, hvilket paa Steder saa meget mere beklages, som Roeholdningerne ere slupne for tidligt op.

Husdyrenes Foder- og Sundhedstilstand synes gennemgaaende at have været tilfredsstillende, idet der har været rigeligt Foder og Hø, og kun fra Vestsjælland omtales, at der ganske enkelte Steder har været Fodertrang, hvor Besætningerne have været uforholdsmæssig store. Henimod Foraaret har Besætningernes Krav til Kraftfoder som sædvanlig været stigende, og da Priserne derpaa ere høje, vil man faa Vanskelighed ved at faa det betalt gennem Produkterne.

Køernes Mælkeydelse synes saa godt som overalt at have været tilfredsstillende. Kun klages der fra Frederiksborgegnen over, at Mælkeudbyttet ikke har været saa godt som ellers.

Sundhedstilstanden har været jævnt god. I Herningegnen har der fundet nogle Tilfælde Sted af Kælvningsfeber. Fra Østjylland klages over, at det er vanskeligt at faa Køerne med Kalv, og at Kastning i Mælkebesætningerne er temmelig almindelig. I Grenaaegnen har en alvorlig Qværkeepidemi hærget slemt, særlig blandt de unge Heste, og mange Plage ere døde, især hvor Sygdommen er gaaet over til Lungebetændelse.

Baade i Egnene omkring Aalborg og Holbæk have mange Heste været haardt angrebne af Influenza og ikke faa gode Heste, blandt hvilke flere Følhopper med samt deres Føl, ere døde. Fra Vestsjælland klages over Dødelighed blandt Grisene.

Hvad Vinterarbejderne angaa, saa har det milde

Vejr saa godt som overalt hindret al Kjørsel som Skovning, Gjødning, Kjørsel o. s. v., idet Vejene have været bløde og ufremkommelige; mange af de Arbejder, man ellers udfører om Vinteren, har derfor maattet udsættes til Foraaret; men til Gjengjæld har man været i Stand til at gjøre en Del manglende Efteraarsarbejde, blandt andet Pløjning, færdig.

Tærskning har været Vinterens Hovedarbejde, men ogsaa her har den milde Vinter gjort sin Indflydelse gjældende og besværliggjort Tærskning fra Stak. Flere Korrespondenter klage over, at der nu mangles gamle, øvede Arbejdere til Staksætning, og at der er lidt betydelige Tab ved at Vandet er trængt ind i Stakkene.

Foraarsarbejderne ere gennemgaaende begyndte noget sent. Man var vel begyndt at arbejde i Marken i Marts Maaned, men en stræng Barfrost i Slutningen af Maaned tvang til en ufrivillig Standsning, og først i April kunde der atter tages fat. Jorden var meget forskjellig i de forskjellige Egne. Paa Lolland og Fyen synes Jorden at være falden godt for Redskaberne og at have været forholdsvis let at behandle, og man haaber, at dette Forhold vil bøde paa den sildige Saaning med deraf følgende kortere Væxtperiode. Fra flere jyske Egne klages over, at Jorden var tung og besværlig at behandle. Saaningen af Vaarsæd synes i Landets forskjellige Egne endt i Tiden mellem Slutningen af April og Midten af Maj.

Ved at gennemlæse de forskjellige Udtalelser om Arbejdsforholdene, maa man fristes til at spørge »hvor fører dette hen?« thi paa ganske enkelte Undtagelser nær gaa Meddelelserne ud paa, at Forholdene stadig forværres, og de kunne i Grunden alle samles i Fordringen om højere Løn og mindre Arbejde, ligesom Forholdet mellem Arbejdsgiver og Arbejder bliver løsere og løsere. Med Forholdene fra Byerne for Øje synes der at kunne være alvorlig Grund for d'Hrr. Landmænd, saavel store som smaa, til at slutte sig sammen for i paakommende Tilfælde at kunne yde hinanden den fornødne Støtte. Socialisterne arbejde ihærdigt i mange Egne, og adskillige Steder er der dannet Fagforeninger, hvis Krav om yderligere Lønforhøjelse staar for Døren. Man

maa undres over, at den sindige danske Landarbejder, som dog gjennemgaaende lever under ganske lykkelige Kaar, ikke mindst sammenlignet med andre Landes Arbejdere, kan lade sig forlokke af Agitatorer, der udsendes fra Byerne, og som ofte slet intet faktisk Kjendskab have til de Forhold, de ville reformere. Lad os tænke os, hvilken Misère det vilde blive for Landet, om f. Ex. alt Arbejdet dér ophørte, naar Høsten stod for Døren og Afgrøderne, Resultatet af et helt Aars Arbejde, ødelagdes paa Markerne. Et slikt Forhold vilde føre en almindelig Ruin med sig, der ikke mindst vilde komme til at gaa ud over den store Arbejderbefolkning; men at dennes Førere skulle se ud i Fremtiden og overveje de Konsekvenser, som deres Agitation kan føre til, tyder deres Handlinger ikke paa. Skruer Arbejderne i Byerne, der staa i Industriens Tjeneste, Lønningen ivejret, ja saa maa Fabrikanten gjøre det samme til Skade for Forbrugeren. For Danmarks Landbrug bliver Resultatet et andet, idet Landbrugerens Produkter kun betales efter Priserne paa Verdensmarkedet, og kommer Lønningerne og Udgifterne i det hele taget ikke til at staa i Forhold hertil, saa vil det ikke mindst komme til at gaa ud over den store arbejdende Klasse.

Karle og især Piger ere i mange Egne næsten ikke til at opdrive. De unge Karle ville gaa paa Dagløn eller Akkord for at kunne tage Frihed, naar det behager dem og bortødsle de fortjente Penge; men de Statsborgere, der paa denne Maade dannes uden Pligtfølelse for sig selv eller andre, ville næppe blive til Gavn for det Samfund, hvori de leve. Vi skulle iøvrigt henvise til de forskjellige Udtalelser i efterfølgende Uddrag af de modtagne Korrespondancer.

Handelen med Slagtekvæg har i mange Egne været mindre heldigt, og Priserne have ligget mellem 17 og 21 Øre pr. Pd. lev. Vægt; dog har Handelen til lokalt Forbrug paa Steder været ganske tilfredsstillende, men adskillige af d'Hrr. Korrespondenter antage dog, at Handelsmændene have tjent gode Penge, idet der synes at være et Misforhold tilstede mellem den Pris, Landmændene faa, og den, Producenterne maa betale.

Prisen paa Kælvekøer har været jævn god, bl. a. paa

Grund af at der har været rigeligt Foder, saa ingen af den Grund har behøvet at sælge.

Svineprisen har været Aarets svageste Punkt, og nogle Udtalelser gaa ud paa, at intet i Øjeblikket er daarligere for Landmanden end at fede Svin, og som Følge heraf have Grisepriserne i mange Egne været flove.

I Modsætning hertil har der været livlig Handel med Heste til gode Priser. Heste er saaledes solgte fra 5—800 Kr., 3 Aars Plage til 5 à 600 Kr. og 2 Aars Plage til 4 à 500 Kr., men der klages samtidig over, at de mange russiske Heste, der indføres, trykke Prisen paa den lettere danske Hest.

Det forekommer os ogsaa, at man til Dels maatte kunne undvære denne Import, som næppe, paa Grund af forskjellige Forhold, den medfører, er til Gavn for vor Export af Heste, der dog for mange er en god Indtægtskilde. Er det nødvendigt at indføre Heste, og specielt smaa Heste, maatte sikkert bedre Individuer, end mange af dem, der nu indføres, kunne faas til rimelig Pris. Fra en enkelt Egn omtales gamle, fede Heste til Slagtning som en for Tiden god Forretning.

Af de modtagne Korrespondancer meddeles følgende Foldangivelser (Tdr. pr. Td. Ld. og holl. Vægt):

Fra Horns Herred: Rûg 11 Tdr. til 122 Pd., 2-rd. Byg 10 Tdr. til 116 Pd., Havre 16 Tdr. til 90 Pd., Runkelroer 200 Tdr., Turnips 250 Tdr.

Fra Frederiksborg-Eggen: Hvede 14 Tdr. til 128—130 Pd., Rug 8 Tdr. til 118—122 Pd., 2-rd. Byg 13 Tdr. til 112—116 Pd., 6-rd. Byg 12 Tdr. til 102—106 Pd., Havre 16 Tdr. til 88 Pd., Kartofler 40—50 Tdr., Runkelroer 120 Tdr. Turnips 150 Tdr.

Fra Jyderup-Eggen: Hvede 13 Tdr. til 126 Pd., Rug 12 Tdr. til 122 Pd., 2-rd. Byg 12 Tdr. til 108 Pd., 6-rd. Byg 10 Tdr. til 106 Pd., Havre 15 Tdr. til 84 Pd., Ærter 10 Tdr., Kartofler 50 Tdr., Runkelroer 200 Tdr., Raps 12 Tdr.

Fra Slagelse-Korsør-Eggen: Hvede 16—20 Tdr. til 128 Pd., Rug 12—15 Tdr. til 118 Pd., 2-rd. Byg 12—16 Tdr.

til 116 Pd., Havre 20 Tdr. til 90 Pd., Kartoffler 50 Tdr., Runkelroer 250 Tdr.

Fra Vordingborg-Egnen: Hvede 15 Tdr. til 129 Pd., Rug 13 Tdr. til 122 Pd., 2-rd. Byg 12 Tdr. til 116 Pd., Havre 16 Tdr. til 88 Pd., Kartoffler 40 Tdr., Runkelroer 240 Tdr., Sukkerroer 240 Centner.

Fra Samsø: Hvede 14 Tdr. til 130 Pd., Rug 15 Tdr. til 127 Pd., 2-rd. Byg 12 Tdr. til 112 Pd., Havre 14 Tdr., Runkelroer 250 Tdr., Turnips 250 Tdr.

Fra Bornholm: Hvede 17 Tdr. til 126 Pd., Rug 12 Tdr. til 120 Pd., 2-rd. Byg 15 Tdr. til 112 Pd., 6-rd. Byg 15 Tdr. til 110 Pd., Havre 16 Tdr. til 86 Pd., Kartoffler 80 Tdr., Runkelroer 230 Tdr., Turnips 250 Tdr.

Fra Vestlolland: Hvede 12 Tdr. til 130 Pd., Rug 10 Tdr. til 123 Pd., 2-rd. Byg 11 Tdr. til 110 Pd., 6-rd. Byg 10 Tdr. til 106 Pd., Havre 20 Tdr. til 85 Pd., Ærter 12 Tdr., Kartoffler 50—60 Tdr., Runkelroer 150—200 Tdr., Sukkerroer 200—250 Centner.

Fra Midtjylland: Hvede 13 Tdr. til 130 Pd., Rug 11 Tdr. til 123 Pd., 2-rd. Byg 12—13 Tdr. til 113 Pd., Havre 16 Tdr. til 86 Pd., Kartoffler 60 Tdr., Runkelroer 250 Tdr., Sukkerroer 230 Centner.

Fra Nord-Øst-Fyen: Hvede 12—16 Tdr. til 116—130 Pd., Rug 10—14 Tdr. til 116—122 Pd., 2-rd. Byg 112 Tdr. til 115 Pd., Havre 18 Tdr. til 80—86 Pd., Ærter 8 Tdr., Kartoffler 60 Tdr., Runkelroer 2—300 Tdr.

Fra Egnen mellem Ringe og Faaborg: Hvede 12—19 Tdr. til 124—130 Pd., Rug 13—14 Tdr. til 116—122 Pd., 2-rd. Byg 13 Tdr. til 113 Pd., Havre 16—23 Tdr. til 80 Pd., Kartoffler 60 Tdr., Runkelroer 280 Tdr., Sukkerroer 240 Centner.

Fra Egnen ved Fredericia: Hvede 15—16 Tdr. til 128 Pd., Rug 14—15 Tdr. 120 Pd., 2-rd. Byg 12—13 Tdr. til 112 Pd., 6-rd. Byg 12—13 Tdr., Havre 15—16 Tdr. til 85 Pd., Kartoffler 60 Tdr., Runkelroer 300 Tdr., Turnips 300 Tdr.

Fra Hads Herred: Hvede 14—15 Tdr. til 130 Pd., Rug 10—12 Tdr. til 120 Pd., 2-rd. Byg 12—14 Tdr. til

110—114 Pd., Havre 16—20 Tdr. til 80 Pd., Runkelroer 300 Tdr., Turnips 300 Tdr.

Fra Herning-Egnen: Rug 5—6 Tdr. til 113 Pd., 2-rd. Byg 9—10 Tdr. til 108 Pd., 6-rd. Byg 9 Tdr. til 102 Pd., Havre 13 Tdr. til 83 Pd., Kartoffler 75 Tdr., Rutabaga 170 Tdr., Turnips 170 Tdr.

Fra Grenaa-Egnen: Hvede 10—15 Tdr. til 120—28 Pd., Rug 10—12 Tdr. til 120—22 Pd., 2-rd. Byg 9—11 Tdr. til 110—113 Pd., 6-rd. Byg 15—18 Tdr. til 106—110 Pd., Havre 11—14 Tdr. til 80—85 Pd., Bønner c. 20 Tdr., Kartoffler 60—70 Tdr., Runkelroer 200—250 Tdr., Rutabaga 200—250 Tdr., Turnips 250—300 Tdr.

Fra Aalborg-Hadsund-Egnen: Rug 8 Tdr. til 120 Pd., 2-rd. Byg 10—11 Tdr. til 112—113 Pd., Havre 12—14 Tdr. til 84—85 Pd., Kartoffler 70—80 Tdr., Turnips 300—320 Tdr.

Fra det sydlige Vendsyssel: Rug 7—10 Tdr. til 115—118 Pd., 2-rd. Byg 10—14 Tdr. til 110—112 Pd., 6-rd. Byg 9—14 Tdr. til 96—105 Pd., Havre 10—15 Tdr. til 78—84 Pd., Kartoffler 50—70 Tdr., Turnips 250—325 Tdr.

Fra det sydlige Thy: Rug 8—10 Tdr. til 114 Pd., 2-rd. Byg 12 Tdr. til 110 Pd., 6-rd. Byg 12—15 Tdr. til 105 Pd., Havre 16—18 Tdr. til 83 Pd., Kartoffler 30—40 Tdr., Rutabaga 200—300 Tdr., Turnips 300 Tdr., Gulerødder 200—300 Tdr.

Fra Hammerum Herred: Rug 7 Tdr. til 119 Pd., 6-rd. Byg 12 Tdr. til 99 Pd., Havre 16 Tdr. til 76 Pd., Kartoffler 50 Tdr., Rutabaga 300 Tdr., Turnips 200 Tdr., Spergel 10 Tdr.

Fra Lysgaard Herred: Rug 4—10 Tdr. til 111—114 Pd., 2-rd. Byg 14—18 Tdr. til 116—120 Pd., 6-rd. Byg 16—20 Tdr. til 108—110 Pd., Havre 18—20 Tdr. til 80—86 Pd., Kartoffler 30—40 Tdr., Runkelroer 200—250 Tdr., Rutabaga 250—280 Tdr., Turnips 280—300 Tdr.

Fra det sydlige Jylland: Rug 7 Tdr. til 114 Pd., 2-rd. Byg 9 Tdr. til 110 Pd., 6-rd. Byg $8\frac{1}{2}$ Tdr. til 104 Pd., Havre 16 Tdr. til 78 Pd., Bønner 11 Tdr. til 130 Pd., Ærter 8 Tdr. til 130 Pd., Boghvede 3 Tdr. til 100 Pd.,

Kartofler 75 Tdr., Runkelroer 200 Tdr., Rutabaga 275 Tdr., Turnips 300 Tdr., Gulerødder 200 Tdr., Spergel 4 Tdr., Cikorie 170 Centner.

Af de modtagne Beretninger hidsættes følgende:

Egnen ved Jægerspris.

Arbejdsforholdene blive værre og værre. Der kan egentlig ikke siges at være Mangel paa Arbejdskraft, men Fordringerne stige i alle Retninger; det er ikke alene Lønnen, saavel for faste Folk som for Daglejere, der stiger, men selve Arbejdstiden synes ogsaa at skulle rokkes.

Afsætningsvilkaarene ere ikke gode, især for Kjød; 18—21 Øre er det højeste, der er betalt for Kreaturer til Slagtning. Svineprisen er ogsaa lav; gjennemsnitlig kan Prisen paa Flæsk i den hidtil forløbne Del af Aaret næppe sættes højere end til 30 Øre.

Frederiksborg-Egnen.

Arbejdsforholdene have været værre end nogensinde, og det har de allerfleste Steder været aldeles umuligt at faa Extrahjælp, saa det endog har været vanskeligt at faa udtærsket. Paa flere større Gaarde er der antaget polske Arbejdere, endog til at følge Hestene i Marken.

Handelen med Heste har været særdeles god, og her er solgt mange Kjøreheste til høje Priser, særlig Heste med høj Gang.

Vordingborg-Egnen.

Hvor man havde indrettet sig paa at tærsk fra Stak, har man ofte lidt betydeligt Tab paa Grund af Vandets Indtrængen i dem. Megen Sæd bliver ødelagt og en slet Handelsvare, fordi Stakkene ikke blive satte ordentligt. Paa de store Gaarde er der nu næsten ingen tilbage af de gamle, betroede Husmænd, der kunde udføre dette og lignende Arbejder, og det har næsten overalt vist sig umuligt at finde gode Afløsere i den yngre Generation.

Faste Folk er her ikke mange af, og de Karle, man kan faa, maa man helst undvære.

Egnen mellem Korsør og Slagelse.

Sædpriserne have desværre været stadig nedadgaaende i Løbet af Vinteren og derved vist en skjærende Modsætning til de stedse stigende Arbejdslønninger, navnlig for de Egenes Vedkommende, der berøres af Jernbaneanlæg o. s. v., saa det kniber for mange at faa Balance mellem Indtægter og Udgifter, særlig paa de Gaarde, der udelukkende ere henviste til fremmed Hjælp. Mindre Gaarde derimod, paa hvilke der hyppig er et Par Sønner hjemme, komme lettere over Vanskelighederne med et Par Drengene og de fortrinlige Redskaber og Maskiner, der nu staa til Raadighed for Landbruget.

Bornholm.

Arbejdsforholdene blive efterhaanden meget vanskelige. De unge Karle ville ikke tjene, men foretrækker Daglejerarbejde, saa de kunne tage sig Frihed til at more sig, naar de have Lyst og bruge deres Penge, efterhaanden som de tjene dem. Fabrikerne trække de bedste Arbejdere til sig. Mange have ikke villet have fast Arbejdsplads i Haab om at kunne faa Arbejde ved det nu paabegyndte Jernbaneanlæg; men Lysten dertil kølnes efterhaanden, da det viser sig, at der for den noget højere Dagløn ogsaa fordres et strængere Arbejde.

Vestlolland.

Saavel Sukkerroer som Foderroer have været ualmindelig daarlige og som Følge deraf slipper saavel Affald som Roer for tidlig op.

Kløver og Græs voxer godt, hvor den første ikke er gaaet bort, hvilket desværre er Tilfældet flere Steder, og dersom det ikke er uspiredygtigt Frø, der er saaet, maa det være en eller anden Svamp eller Sygdom, der har ødelagt den unge Kløver iaar.

Et andet vigtigt Spørgsmaal er Valget af de rette giftfrie Foderkager, og det var paa høje Tid vi fik Loven om

Kontrol med Foderstoffer og Gjødning. Her er solgt Bomuldsfrøkager, som vitterlig have været Aarsag til ikke faa Sygdomstilfælde. Paa en større Gaard bleve henved 50 Køer meget syge efter at være blevne fodrede med 6 Pd. Bomuldsfrøkager, og 2 af dem døde. Gode Kagers Næringsværdi er jo nok større end Kornets, men resikerer man for ofte at faa giftige Kager, er det en tvivlsom Fordel at erstatte Kornet med dem.

Svineopdræt og Svinefedning er med de nugældende Priser en ren Tabsforretning, som kunde friste til helt at standse paa dette Omraade.

Det synes som om mange ville begynde at producere Ost, som sandsynligvis ogsaa snart vil blive en daarlig Forretning, naar mange begynde derpaa.

Midtjylland.

Hvor man i Tide havde sikret sig den fornødne Stab af fast Arbejdskraft, har der ikke været særlig Vanskelighed ved at faa Arbejderne rettidig fra Haanden. Ligesom danske Malkepiger snart ere »en saga blott«, saaledes gaar for denne Egns Vedkommende lidt efter lidt Begrebet Daglejere og Koner ud af Listen over den for Landbruget tilgængelige Arbejdskraft. De nærliggende Byer byde nemlig tilstrækkeligt og stadigt Arbejde for ikke faglærte Arbejdere, og overfor Byernes Dagløn af 2 à $2\frac{1}{2}$ Krone om Vinteren og $2\frac{1}{2}$ à 3 Kroner om Sommeren maa Landbruget nødvendig sige pas! Konerne gaa, ganske vist kun undtagelsesvis, paa Arbejde til Byerne. Men naar Manden tjener en Dagløn som den nævnte, vil Konen kun undtagelsesvis indlade sig paa at søge Landarbejde, og i saa Fald nærmest kun i Høsten og maaske, naar hun er særlig stræbsom, i Roelugningstiden. Under disse Omstændigheder er man altsaa henvist til at basere Udførelsen af Bedriftens Arbejder paa fast antagne Folk, hvortil gennemgaaende Udlandet yder et væsentligt Kontingent. De større Jordbrugs Arbejdsstab har følgende i vore Tider et eget broget internationalt Præg. Exempelvis kan saaledes anføres, at denne Bedrifts fast antagne Personale for Sommerhalvaaret omfatter: 24 Danske, 12 Polakker, 11 Svenske, 2 Norske og

1 Tysk. Efter at vi nu have faaet etableret regelmæssig Dampskibsfart paa Østasien, er det vel iøvrigt kun et Tidsspørgsmaal, naar Forholdene ville opfordre til at supplere foranstaaende Liste med Kinesere.

Priserne paa Udsætterkøer have i Aar været omtrent som i Fjor, hverken værre eller bedre, men altsaa meget tarvelige. Man har Vinteren igjennem hos Egnens Slagtere kunnet købe en halv eller hel slagtet Ko — af midaldrende og rigelig halvfede Dyr, altsaa rigtig godt Kjød — til 28 Øre pr. Pd. I Forhold hertil har man jo maattet være tilfreds ved at opnaa noget som 16 Øre pr. Pd. lev. V. af et Hold kjødfulde Udsætterkøer.

Egnen mellem Ringe og Faaborg.

De lave Svinepriser have selvfølgelig trykket Udbyttet af denne Del af den dyriske Produktion betydeligt, saa meget mere som Fyenboerne endnu, sammenlignet med Jyderne, levere alt for mange 3die Klasses Svin. Avlscentrernes Betydning med Hensyn til at forbedre Baconproduktionen har endnu ikke faaet tilstrækkelig Tid til at vise sig, og det maa derfor blive Fremtiden forbeholdt at afgjøre, om de forventede gode Resultater af denne Foranstaltning ville blive til Virkelighed. Foreløbig er Forholdet dette, at Odense Svineslagteri (Dennys) betaler højere Priser pr. Stk. og pr. Pd. levende Vægt end noget Andelsslagteri i de 2 à 3 sidste Aar har kunnet skaffe sine Andelshavere inklusive Overskudet.

Endnu i Vinter er det gaaet nogenlunde med Arbejdskraften, uagtet den har været forfærdelig knap. Hvorledes det vil gaa til Sommeren, er imidlertid ikke godt at sige. Mange Landmænd mangle endnu baade Karle og Piger, og de øjne ikke nogen Udsigt til at faa et tilstrækkeligt Antal brugelige Kræfter til en Løn og iøvrigt ogsaa paa saadanne Vilkaar, at de kunne præsteres. Denne Arbejdsknaphed føles ogsaa i høj Grad af Gaardmændene, som dog, trods forskellige Vanskeligheder, alligevel bedre kunne magte Forholdene end de større Jordbrugere. De Gaardmænd, der have et grundtvigiansk Tilsnit, og som ere bekjendte blandt deres Standsfæller som dygtige Jordbrugere, have altid let ved at

faa rigelig og god Arbejdskraft, der mærkelig nok for Tiden væsentligst kommer fra Bornholm.

Kreaturpriserne ere ikke og have ikke været høje. Unge, velfodrede Køer betales med 27 Øre og ældre med 20 à 22 Øre pr. Pd. slagtet Vægt. Altsaa omtrent samme Pris som i Tredserne; men der er et absolut Misforhold mellem de Priser, Landmændene faa, og dem, Forbrugerne maa betale for Kjødet — et Misforhold, som Landbruget hidtil ikke har evnet at faa rettet.

Nordøstlige Fyen.

Arbejdsforholdene ere meget vanskelige iaar, det er næsten ikke til at opdrive Arbejdskraft, ligegyldigt hvad Løn der bydes. Selv unge Karle faa mere og mere Tilbøjelighed til ikke at tage fast Tjeneste, men kun Tjeneste fra Dag til Dag til 1 Kr. + Kost og Logis pr. Dag. Malkepiger er det umuligt at faa fat i.

Der kunde mulig gjøres noget for at forbedre Tyende-forholdene, hvis det blev gjort vanskeligere for det Tyende, der løber fra sin Plads og efterlader Skudsmaalsbogen, at faa en ny Bog, hvilket tilsyneladende gaar let. Hvis der blev truffet den Bestemmelse, at et Tyende ikke maatte faa en ny Bog, før det havde skaffet Attest fra de Husbonder, det havde tjent de sidste 2 Aar, og at Tyendet skulde bære de dermed forbundne Omkostninger, vilde det sikkert gavne noget.

Der burde ogsaa træffes Bestemmelse om, at samme Fæstekontor ikke maatte bortfæste samme Tyende mere end 2 Gange aarlig. Som det nu er, findes der Fæstekontorer, der ere interesserede i at omsætte Tyendet adskillige Gange om Aaret, hvilket ikke tjener til at Tyendet faar Lyst til at blive i sin Plads. Husbonderne bidrage ogsaa selv meget til, at Tyendet løber af Tjenesten, ved at være i høj Grad rundhaandet med at give Forskud paa Løn.

Ved Jernbaneanlæg og lignende Arbejder burde det aldrig tillades at antage Karle under 24 Aar. Det er demoraliserende for ganske unge Karle at komme i det Selskab, de i Reglen træffe der; det er umuligt for saadanne unge Mennesker at staa imod, naar de ældre, mere drevne, lokke dem til at

svire alt bort, og ikke 1 af 100 vil være til at trække op af Dyndet igjen.

Eggen ved Fredericia.

Der har været god Afsætning paa velfedede Kreaturer, særlig til lokalt Forbrug, men der er ogsaa solgt mange Kreaturer, der dels ere sendte i levende Tilstand til Tyskland, og som til Trods for alle Hindringer dog til Tider har bragt ret ordentlige Priser hjem, og dels ere slagtede paa Kolding Slagteri.

Der har været god Handel med Heste, hvilket vel hører til Aarets lyseste Punkter her paa Eggen.

Det har været gammel Skik, at man til Nytaar solgte en Del gode Heste til Handelsmænd, der førte dem til Hamborg Marked, og Resten blev saa solgt paa det første Faste-marked, hvorefter Handelsmændene fra det nordlige Jylland hentede magre Heste til Erstatning for de solgte. Opdræt spillede ikke nogen Rolle ud over det hjemlige Forbrug. Dette Forhold er i de senere Aar ændret en Del, og skjøndt der endnu til Eggen kjøbes mange magre Heste, som efter 2 à 3 Aars Forløb sælges som fuldt udviklede og fede, saa spiller Opdrættet dog nu en langt større Rolle, ligesom Hestenes Kvalitet er gaaet betydeligt frem. Gode Handelsheste have gennemsnitlig kostet c. 700 Kr. pr. Stk.

Fra Grenaa-Eggen.

Musene have iaar gjort stor Skade og ere tilstede i stort Antal. Da den milde Vinter har været gunstig for dem, maa det befrygtes, at de i den nærmeste Fremtid ville blive en endnu større Plage.

Fra Hads Herred.

Lønningerne ere meget høje og trykkende for Landbruget. En god Karl faar for Tiden, omsat i Naturalier, 50 à 60 Tdr. Rug eller 12 à 14 Fedesvin eller 15 à 16000 Pd. Mælk i aarlig Løn. Naturligvis er her medregnet baade Penge og Ophold for et Aar. Da det øvrige Tyende lønnes forholdsvis som fornævnte, er det let at forstaa, at dette er vel haardt

for Landbruget. Daglønnen andrager for Tiden, ligeledes beregnet i Naturalier, c. 8 Pd. Flæsk eller 40 à 50 Pd. Brød eller 3 Pd. Smør daglig. Det er herefter forklarligt, at alt er godt i ganske smaa Landbrug, hvor Arbejdet udføres ved Hjælp af Familien, men saa snart der skal bruges lønnet Hjælp, bliver den økonomiske Tilstand daarligere og daarligere, alt i Forhold til den Hjælp, der skal benyttes. Dette er en af Hovedgrundene til, at vore Husmandsbrug staa saa økonomisk højt, og ikke, fordi denne Stand er intelligenter eller dygtigere end andre Landmænd.

De anførte Lønninger i Forbindelse med knugende høje Skatter, særlig Kommuneskatter, bidrager i høj Grad til Landbrugets for Tiden uheldige Forhold. Saa længe Danmark vil vedblive at være Nord-Europas Frihavn, har Landbruget ingen Udsigt til bedre Forhold, og saa længe maa vi finde os i Verdens laveste Produktpriser. Landbruget har kun det Haab tilbage, at det maa lykkes det at faa en naturlig Pris for sine Produkter og ikke tvunget ned til saa lave Priser, at al Produktion derved sløves.

Landejendommenes tiltagende Prisfald er en saa uhyre national Ulykke, at der vil medgaa lange Tider før det atter kan forvindes, og den nulevende Generation oplever det næppe.

Fra det sydlige Vendsyssel.

Kvægpriserne have været jævnt stigende og særlig ere Malkekøer meget efterspurgt. Ogsaa Græskvæg har været godt begjært og fede Udsætterkøer have ret villigt fundet Kjøbere, for en Del til Export til Norge. Jævnt gode Udsætterkøer koster 130—150 Kr. pr. Stk., Fedekalve 20 à 24 Øre pr. Pd. Gode Heste paa 6 à 7 Aar ere betalte med 7 à 800 Kr.

Smaa Ejendomme, særlig nær ved Byerne og Jernbanelstationerne, omsættes ret livligt til forholdsvis god Pris. Ogsaa en Del større Ejendomme have skiftet Brugere; men her gjør et stort Prisfald sig gjældende, og Ejerne af større Landejendomme se derfor temmelig mørkt paa Forholdenes Udvikling.

Man er overalt ilde berørt af, at sidste Rigsdagssamling ikke bragte nogle af de forelagte Skattelove ud i Livet; thi man ser ingen Udvej til at holde ud med det nuværende Skattesystem.

Eggen ved Ringkjøbing.

Man begynder at agitere stærkt for en Indførselstold paa Korn, Majs o. l. Der er imidlertid saavel hos Agitatorerne som hos Modstanderne en lige stor Uklarhed til Stede med Hensyn til Følgerne af en eventuel Indførselstold. Det synes underligt, at Ingen endnu har benyttet vor Statistik til at paavise, at Danmark avler Korn nok til Landets Folkemængde og Behov, og at vor Import er fremkommen, fordi det har kunnet betale sig at købe Foderemner for at omsætte dem i Fedevarer. Hvis en Told nu i højere Grad fordyrer disse hidtil importerede Fodermidler, saa vil Indførselen af dem ophøre; thi for hver Øre f. Ex. Majsprisen stiger, vil det koste c. 5 Øre mere at producere 1 Pd. Svin (lev. Vægt), og vi vil ikke kunne konkurrere med Lande, der har Majsen billigere. Vi vil derfor tvinges til kun at arbejde med vor egen Avl, hvilket vil sige, at vor Produktion vil dale til hvad den omtrent var for 30 Aar siden, og vore kostbare Landbygninger, vore Slagterier og til Dels Mejerier ville være værdiløse, ligesom den formindskede Omsætning ogsaa vil føles haardt i Byerne, særlig af alle de Forretninger, der ere baserede paa Omsætningen fra Slagterier, Mejerier o. s. v., og det vil altsammen endda ikke bringe højere Kornpriser end Verdensmarkedet bestemmer

Der henvises ofte til Sverrig og Tyskland og paavises, at Kornpriserne der ere stegne i samme Forhold som Tolden; men man glemmer, at Tyskland ikke kan avle hvad Befolkningen behøver, hvilket derimod gennem Statistiken kan godtgjøres for Danmarks Vedkommende, og det synes at fremgaa heraf, at det ikke kan fordyre Kornet, at der paalægges Told, medens den derimod kan bidrage til at formindske vor store Export af Fedevarer.